

FLOTA INFERIOARĂ – UN RISC ASUMAT

THE INFERIOR FLEET – A RISK TAKEN

FLOTTE INFÉRIEURE – UN RISQUE CALCULÉ

Cdor.drd. Valentin-Marian TOMA*

În cadrul acestui articol, mi-am propus să realizez o analiză a două concepte, flota în existență și flota inferioară în acțiune, acestea având ca punct comun inferioritatea cantitativă și calitativă a forțelor și mijloacelor. În conflictele navale, flotele superioare cantitativ și calitativ beneficiază de un avantaj considerabil, în raport cu inamicul, fapt care, de cele mai multe ori, conduce la o rapidă neutralizare a forțelor navale inamice, la obținerea libertății de navigație în zona de operații și la îndeplinirea obiectivelor operative și strategice. Noutatea acestui articol este evidențiată prin analiza comparativă a exemplurilor prezentate, prin care sunt subliniate diferențele dintre cele două concepte, conturându-se ideea că o flotă inferioară poate acționa pe căile de comunicații ale inamicului, poate întârzia acțiunile acestuia pentru o perioadă scurtă de timp, dar fără un suport consistent din partea forțelor aeriene sau a unor forțe aliate, în cele din urmă, flota inferioară va pierde inițiativa și va fi înfrântă. Din analiza confruntărilor navale, reiese că foarte multe lupte și bătălii navale au avut loc în apropierea țărmului, de unde deducem rolul deosebit de important pe care îl au forțele aeriene și forțele terestre în sprijinul forțelor navale.

In the present article I set out to make an analysis of the concepts of current fleet and also of the inferior fleet in action, which have in common the quantitative and qualitative inferiority of forces and means. In naval conflicts the superior fleets quantitatively and qualitatively benefit from a considerable advantage in relation to the enemy. This advantage of the superior naval force, in most cases, leads to a rapid neutralization of the enemy naval forces, to the achievement of the freedom of navigation in the area of operations and to the fulfillment of the operative and strategic objectives. However, there is the possibility that an inferior naval force will avoid a decisive battle and the naval tactical actions it performs will greatly influence the conduct of events at sea. The novelty of this article is highlighted by the comparative analysis of the examples presented, which highlights the differences between the two concepts, so that the idea that an inferior fleet can act on the enemy's means of communication, can delay its actions for a short time, but without consistent support from the air force or allied forces, the inferior fleet will eventually lose the initiative and be defeated. Equipping ships of an inferior fleet with modern detection technique will qualitatively reduce the differences in a naval confrontation. The analysis of the naval confrontations shows that many naval battles and battles took place near the shore, from which we deduce the particularly important role that the air and ground forces have in supporting the naval forces.

Dans cet article, on a l'intention de réaliser une analyse de deux concepts, la flotte existante et la flotte inférieure en action, qui ont en commun l'infériorité quantitative et qualitative des forces et des moyens. Dans les conflits maritimes, les flottes supérieures en puissance et en prestige donnent un avantage considérable sur l'adversaire, ce qui conduit souvent à une neutralisation rapide des forces navales ennemies, à acquérir la liberté de navigation dans la zone d'opérations et à réaliser les objectifs opérationnels et stratégiques. La nouveauté de cet article est mise en valeur par l'analyse comparative des exemples présentés, qui met en évidence les différences entre les deux concepts, en soulignant l'idée qu'une flotte inférieure peut agir sur les voies de communication de l'adversaire, peut retarder ses actions pour une courte durée, mais sans un soutien constant des forces aériennes ou des forces alliées, la flotte inférieure finira par perdre l'initiative et elle sera vaincue. L'analyse des confrontations navales montre que de nombreuses guerres et batailles navales se sont déroulées près du rivage, d'où l'on déduit le rôle particulièrement important des forces aériennes et terrestres dans le soutien des forces navales.

Cuvinte-cheie: flotă inferioară; flotă în existență; flotă inferioară în acțiune; acțiuni tactice navale.

Keywords: inferior fleet; current fleet; inferior fleet in action; naval tactical actions.

Mots-clés: flotte inférieure; flotte existante; flotte inférieure en puissance; actions tactiques maritimes.

***Forțele Navale Române**

e-mail: valentintomita@yahoo.com

În cadrul acestui articol, mi-am propus să analizez două concepte care înglobează aspecte doctrinare și acționale, care au legătură cu modul de exprimare a puterii maritime, conceptul *flotă în existență* și conceptul *flotă inferioară în acțiune*. Ambele concepte sunt specifice unei flote inferioare, deoarece consider că, deși sunt dezvoltate de puteri navale cu posibilități de exprimare limitate, între cele două concepte sunt diferențe semnificative.

Noutatea acestui demers constă în faptul că, în urma unei analize comparative privind *modus operandi* al unor flote și prevederi doctrinare în diferite școli de gândire, vor fi identificate acele diferențe.

Pentru acest demers, am considerat, ca ipoteză de cercetare, faptul că aplicarea conceptului de flotă inferioară de către o națiune cu ieșire la mare este potrivită doar pentru o scurtă perioadă de transformare a puterii navale și de adaptare la noile amenințări de securitate din regiunea respectivă. Pentru validarea ipotezei de cercetare, mi-am propus două direcții de cercetare, în care doresc să realizez o delimitare a celor două concepte și să identific implicațiile privind exprimarea puterii maritime prin aplicarea celor două concepte de către state cu interese maritime.

Am constatat faptul că fiecare stat cu acces la mare sau la ocean a fost nevoit, de-a lungul timpului, să-și dezvolte puterea navală, în scopul protecției navelor comerciale proprii, apărării litoralului propriu împotriva unei agresiuni dinspre mare sau în scopul cuceririi de noi teritorii. Dimensiunile flotelor și capacitățile dezvoltate diferă, în funcție de interesele maritime ale fiecărei națiuni. De regulă, națiunile cu o economie dezvoltată au reușit să-și consolideze și puterea navală, astfel încât să le fie protejate interesele maritime în diferite părți ale globului pământesc.

Afirmarea unei națiuni ca putere navală implică foarte multe investiții în nave, tehnică de luptă, facilități portuare, baze de pregătire, șantieri navale, învățământ de marină, participări la exerciții navale naționale sau internaționale sau la operații navale în cadrul unor alianțe ori coaliții.

În foarte multe cazuri, națiuni cu acces la mare sau la ocean, din considerente în special economice, nu dezvoltă puterea navală în ritmul evoluției tehnologice, stabilirea arhitecturii flotelor făcându-se în funcție de spațiul maritim de apărut și de situația mediului de securitate din regiune. De

regulă, aceste flote sunt inferioare cantitativ și de cele mai multe ori și calitativ, în raport cu națiunile dominante din regiune.

O flotă inferioară nu are foarte multe opțiuni de exprimare și de aceea trebuie să găsească soluții, în urma unor analize amănunțite ale situației din regiune și ale potențialilor inamici, pentru a îndeplini misiunile încredințate.

Este evident că o flotă inferioară reprezintă un risc într-o confruntare navală, dar prin posibilitățile de manevră, foc și dotări tehnologice, poate evita o luptă decisivă și poate influența în mod decisiv cursul de acțiune al inamicului naval.

În continuare, voi prezenta unele particularități ale conceptelor de flotă în existență și flotă inferioară în acțiune și voi evidenția diferențele dintre aceste două concepte.

Delimitări conceptuale

Conceptul de *flotă în existență* este foarte apropiat de conceptul de *flotă inferioară în acțiune*, având o rădăcină comună, și anume inferioritatea cantităților de forțe și mijloace avute la dispoziție, în raport cu inamicul.

Este foarte puțin probabil ca o flotă inferioară să obțină și să mențină controlul mării, dar prin acțiunile tactice navale, pe care le poate executa, poate reprezenta un pericol pentru inamic, poate determina oprirea inamicului pe un aliniament și pierderea inițiativei acestuia pentru moment. O flotă inferioară are nevoie să-și îmbunătățească continuu capacitățile, pentru a fi în măsură să reacționeze prompt, în situația unei amenințări navale sau aeriene.

Conceptul *flotă în existență* și conceptul *flotă inferioară în acțiune* sunt, de regulă, dezvoltate de puterile navale mici în confruntările cu marile puteri navale. Cele mai multe confruntări s-au desfășurat în apropierea litoralului, unde puterea navală inferioară a beneficiat de avantajul configurației coastei, adâncimilor și acoperirii cu foc a acțiunilor proprii.

În funcție de strategia aleasă, o flotă inferioară poate fi implicată activ în acțiuni de luptă specifice luptei de gherilă (lovește și fugi), astfel aplicându-se conceptul de flotă inferioară în acțiune.

Conceptul de *flotă în existență* se aplică de către o putere navală prin menținerea forțelor navale într-un loc sigur, ferite de acțiunile inamicului până la terminarea conflictului sau până la un moment

dat, când vor fi îndeplinite condițiile angajării în luptă, după primirea unor întăriri, astfel încât să poată executa acțiuni tactice navale împotriva inamicului.

În continuare, voi prezenta câteva exemple relevante privind modul în care au fost aplicate conceptele de *flotă în existență* și *flotă inferioară în acțiune* în diferite confruntări navale.

Modalități de exprimare a conceptului *flotă în existență*

Pentru analiza conceptului de flotă în existență, am ales două exemple relevante pentru modul de acțiune al unor puteri navale pe timpul unui conflict.

Primul exemplu este modul de acțiune al forțelor navale argentinienne pe timpul războiului din Falkland.

În perioada 2 aprilie-14 iunie 1982, a avut loc conflictul dintre Argentina și Marea Britanie, conflict izbucnit în urma invaziei insulelor engleze Falkland de către forțe armate argentinienne. Flota argentiniană a participat la conflict printr-o forță navală compusă din 1 portavion, 1 crucișător, 6 distrugătoare, 2 submarine clasice, 1 navă transport amfibiu, 5 nave de patrulare, 3 corvete, 10 nave auxiliare și 15 nave comerciale. De partea cealaltă, Forța de Intervenție engleză participă cu 5 submarine nucleare, 2 portavioane, 10 fregate T-21, 4 fregate T-22, 4 fregate Leander, 7 distrugătoare, 2 nave de asalt, 3 nave de patrulare, 2 nave spital, 4 nave dragoare, 40 de nave auxiliare și 10 nave de desant.

În fața unei astfel de forțe navale, marina argentiniană încearcă un atac surpriză. Atacul nu reușește, iar distrugătorul argentinian General Belgrano este scufundat. Se decide retragerea navelor argentinienne în apele teritoriale, de unde au încercat sporadic, fără succes, spargerea blocadei navale, constituită de englezi.

Astfel, Argentina nu a riscat pierderea navelor de luptă în confruntări directe, dar aplicând această strategie, nu a fost în măsură să ajute forțele argentinienne debarcate pe insulele Falkland. Adoptând această atitudine pasivă, s-a aplicat conceptul flotei în existență, probabil și prin prisma diferențelor foarte mari cantitative și tehnologice dintre cele două forțe navale oponente.

Al doilea exemplu este reprezentat de modul de acțiune al forțelor navale iugoslave pe timpul operației Allied Force.

Operația Allied Force a reprezentat răspunsul NATO pentru punerea în aplicare a rezoluției Consiliului de securitate al ONU nr. 1199, din 23 septembrie 1998, pe fondul acțiunilor militare sârbe împotriva albanezilor din regiunea Kosovo.

La data de 24 martie 1999 forțele NATO au atacat Iugoslavia. Operația Allied Force s-a desfășurat din 24 martie până la 11 iunie și a inclus folosirea a 1.000 de aeronave de la bazele din Italia și de pe portavioanele dislocate în Marea Adriatică. Desfășurarea operației a mai presupus lansarea de Tomahawk de pe nave și submarine. Forțele navale participante la operația Allied Force au avut misiunea de a monitoriza spațiul aerian și naval al Iugoslaviei în prima fază și, ulterior, lansarea rachetelor de croazieră Tomahawk, pentru a lovi obiective de pe teritoriul Iugoslaviei.

Forțele NATO dislocate în Marea Adriatică au fost impresionante. Astfel că SUA au dislocat portavionul USS Theodore Roosevelt, nave de asalt amfibiu (USS Nassau, USS Pensacola, USS Nashville), crucișătoarele (USS Philippine Sea, USS Vella Gulf; USS Leyte Gulf), distrugătoarele (USS Thorn, USS Gonzales, USS Nicholson, USS Ross, USS Peterson), submarinele nucleare (USS Miami, USS Norfolk, USS Albuquerque, USS Boise). Marea Britanie a participat cu portavionul Invincible, cu fregatele (HMS Somerset, HMS Iron Duke, HMS Newcastle), cu submarinul HMS Splendid. Franța a participat cu portavionul Foch și două fregate, Italia a dislocat portavionul Giuseppe Garibaldi, două fregate și un submarin, iar Germania a dislocat o fregată.

Forțele Navale iugoslave dislocate în portul Kotor (Munte negru) aveau în componere 10 submarine clasice, 4 fregate, 16 nave purtătoare de rachete, 15 nave torpiloare, 8 vânătoare de mine, 6 nave dragoare, 15 nave de desant, majoritatea de proveniență rusească, aflate într-o stare avansată de uzură fizică și morală.

Cu toate că existau posibile opțiuni de răspuns pe mare, decidenții iugoslavi au hotărât să nu folosească în luptă forțele navale, astfel că forțele navale ale aliaților au acționat nestingerite în Marea Adriatică.

Probabil că decidenții iugoslavi și-au concentrat efortul într-o singură direcție: supraviețuirea forțelor navale¹.

Neimplicarea forțelor navale iugoslave în acțiuni tactice navale pe timpul operației Allied Force conduce oarecum la două concluzii.

Prima concluzie este că s-a conștientizat diferența uriașă cantitativă și calitativă dintre cele două forțe navale și nu s-a dorit încercarea dezvoltării unor acțiuni tactice navale, sortite eșecului și, cel mai probabil, soldate cu pierderi de tehnică și personal.

Cea de-a doua concluzie se referă la necesitatea menținerii în viață a flotei iugoslave pentru a avea opțiuni de răspuns, în cazul unor dispute cu forțe navale ale țărilor din regiune cu care Iugoslavia a avut divergențe.

Modalități de exprimare a conceptului flotă inferioară

În majoritatea confruntărilor navale dintre forțele beligerante, au fost diferențe în ceea ce privește cantitatea de forțe și mijloace avute la dispoziție. În cele mai multe cazuri, una dintre părți este în inferioritate, ca număr de nave sau tehnologic. Rolul unei flote, chiar dacă este inferioară, este de a acționa și de a folosi toate tacticile posibile pentru a realiza obiectivele tactice încredințate.

Conceptul de flotă inferioară în acțiune își trage originea din strategia adoptată de Lordul Amiral Torrington, în iunie 1960, când acesta, fiind la comanda unei flote engleze, a decis să nu angajeze decisiv flota franceză, superioară din punctul de vedere al numărului de nave. El și-a dispus forțele din subordine, la data de 26 iunie 1960, în apropierea coastei engleze și a solicitat forțe în sprijin. Guvernul englez nu a aprobat suplimentarea de forțe și ordinul a fost să angajeze o luptă navală în condițiile date.

În cele din urmă, lupta navală a avut loc la data de 30 iunie 1960, a fost o înfrângere așteptată a flotei engleze, sub numele de înfrângerea de la Beachy Head, dar a avut ca efect stoparea invaziei franceze².

Rezultatul luptei a fost o victorie de nivel tactic, pentru flota franceză, victorie insuficientă pentru realizarea obiectivului strategic, de a debarca la litoralul englez, din cauza pierderilor suferite pe timpul luptei navale.

Un alt exemplu în care o flotă inferioară prin acțiunile tactice de luptă executate a reușit să îndeplinească un obiectiv strategic este reprezentat de marina irakiană pe timpul primului război din Golful Persic. După invadarea Kuweitului în anul 1990, forțele navale irakiene au realizat un sistem complex de apărare a litoralului prin executarea

intensivă a acțiunilor de plantare a barajelor de mine în Golful Persic, de-a lungul coastelor irakiene și kuweitiene. Concepția strategică de apărare a litoralului împotriva coaliției multinaționale a fost de a duce un război pe aliniamente, consolidate din timp. Astfel, forțele navale ale Irakului au lansat, timp de cinci luni, peste 1.300 de mine în șase baraje, formând un arc de cerc la o distanță de 150 de mile marine față de granița kuweitiană. S-au lansat baraje de mine costiere și baraje de mine împotriva acțiunilor de desant. În aceste condiții, dragajul s-a dovedit a fi o necesitate încă din primele zile ale conflictului dintre Irak și Forța Multinațională, constituită în jurul SUA, pentru eliberarea Kuweitului. Unități dragoare din SUA, Marea Britanie, Franța și Belgia au fost dislocate în Golful Persic, s-a executat dragaj și cu elicopterele, dar toate acțiunile de dragaj executate nu au reușit să preîntâmpine avarierea navei de desant portelicopter Tripoli. Prin acțiunile de minare, executate de forțele navale irakiene, s-a stânjenit manevra navelor Forței Multinaționale în Golful Persic, au fost avariate mai multe nave aparținând Forței Multinaționale, iar obiectivul strategic de a împiedica desantul amfibiu a fost îndeplinit. Modul de acțiune al forțelor navale irakiene a demonstrat că, pentru îndeplinirea obiectivelor de nivel strategic și operativ, este nevoie ca acțiunile tactice de luptă să aibă succes³.

Se poate spune că flota inferioară în acțiune se bazează pe strategia de a evita o luptă decisivă împotriva unui inamic superior și prin acțiunile tactice de luptă pe care le execută, împiedică obținerea de către inamic a controlului absolut al mării.

Principalele metode de acțiune folosite de flota inferioară în acțiune, de regulă, sunt atacurile și raidurile executate prin surprindere, cu scopul de crea cât mai multe pierderi inamicului⁴.

Conceptele de flotă în existență și flotă inferioară în acțiune pot fi determinate de inferioritatea cantității de forțe și mijloace, de lipsa de inițiativă, de situația tactică la nivelul teatrului de operații sau din considerații politice.

Implicații privind exprimarea puterii navale prin aplicarea conceptelor doctrinare flotă în existență și flotă inferioară

În general, prin evitarea unei lupte decisive, flota inferioară își menține capacitățile pentru

a acționa la momentul oportun astfel încât să contribuie eficient la realizarea obiectivelor de nivel operativ și strategic.

De-a lungul timpului, flotele inferioare au executat acțiuni tactice navale cu rezultate pozitive prin atacuri, executate prin surprindere asupra unor obiective de la litoralul inamic, sau prin atacuri pe liniile de comunicații ale inamicului. Condițiile de succes pentru o flotă inferioară sunt strâns legate de poziția geografică, de potențialul de luptă, de voința puternică de a lupta și de modul de acțiune al inamicului.

Prin acțiunile tactice de luptă executate, o flotă inferioară poate întârzia acțiunile inamicului, determină desfășurarea pe mare de către inamic a mai multor forțe și în funcție de pierderile inamicului, poate determina modificarea concepției de acțiune a inamicului.

Trebuie înțeles faptul că, pentru a acționa eficient și a avea succes în încercarea de a slăbi puterea de luptă a inamicului, o flotă inferioară nu trebuie să fie cu mult inferioară inamicului. O flotă inferioară are nevoie de capacități de luptă în mediul aerian, la suprafața apei și sub suprafața apei, pentru a acționa coordonat și eficient împotriva unui inamic superior.

De regulă, pe timp de pace dimensionarea unei flote este determinată de situația geostrategică din regiune, de lungimea litoralului, de dezvoltarea economică și de interesele maritime ale statului. Dimensionarea flotei pe timp de pace reprezintă un bun indicator asupra modului în care vor fi realizate obiectivele de nivel operativ și strategic pe timp de război.

Personal, consider că, pentru a acționa cu succes, flota inferioară are nevoie de capacități în special în domeniul aerian și naval, de baze de dislocare bine apărate, de o imagine maritimă integrată a zonei de operații, de o poziționare avantajoasă a forțelor, în raport cu inamicul și de o concepție de acțiune realistă.

Sunt puține cazurile în care o flotă inferioară a desfășurat acțiuni tactice de luptă la distanță mare de țarm. Un astfel de exemplu poate fi modul de acțiune al flotei americane înainte de bătălia de la Midway. Pe timpul cât au navigat către Midway, amiralul Chester Nimitz, comandantul forțelor navale americane din Pacificul de Nord, a ordonat forțelor din subordine să execute numai acțiuni tactice navale de uzură și să nu se angajeze în acțiuni de luptă decisive cu forțele navale japoneze,

în scopul evitării expunerii crucișătoarelor și portavioanelor⁵. Trebuie admis faptul că flota navală americană nu era cu mult inferioară flotei japoneze.

În cele mai multe cazuri, flota inferioară acționează în apropierea litoralului propriu, iar acțiunile de luptă se fac, de regulă, întrunit cu forțele aeriene și cu forțele terestre.

Atunci când flota inferioară acționează în apropierea litoralului propriu, cel mai probabil, obiectivul strategic este de a nu permite inamicului să execute o debarcare amfibie la litoral. Pentru a crește șansele de succes, flota inferioară trebuie să acționeze de pe poziții care pot fi acoperite de forțele aeriene sau de forțele terestre. Acționând astfel, este posibil ca flota inferioară să determine inamicul să nu execute un atac direct, ci să execute o serie de manevre și acțiuni de luptă, ceea ce ar conduce la o uzură mai mare a forțelor inamice, la amânarea debarcării la litoral și la obținerea timpului necesar pentru suplimentarea forțelor proprii în zona de operații.

Particularizând pentru Marea Neagră, mare semiînchisă, admitem că Federația Rusă și Turcia dispun de forțe navale mult superioare celorlalte state riverane Mării Negre. De asemenea, lungimea litoralului celor două țări reprezintă mai mult de jumătate din litoralul total al Mării Negre. Celelalte state riverane Mării Negre, România, Bulgaria, Georgia și Ucraina, s-au poziționat, de-a lungul timpului, pe diferite poziții, în funcție de regimurile politice. După căderea regimurilor comuniste, România și Bulgaria au trecut printr-o serie de transformări politice, economice și militare în vederea aderării la alianța NATO (North Atlantic Treaty Organization), obiectiv realizat cu succes în anul 2004.

După dezmembrarea Uniunii Sovietice, în anul 1991, țările nou formate, riverane Mării Negre, Ucraina și Georgia, și-au manifestat permanent dorința de a se alătura Alianței Nord-Atlantice, dar demersurile lor au fost sistematic stopate de acțiunile directe sau indirecte ale Federației Ruse. Cele două state nu au reușit să-și dezvolte flotele de nave într-un mod competitiv și poate că și din această cauză au suferit înfrângeri dureroase în confruntarea cu flota mult mai puternică a Federației Ruse, în Marea Neagră.

Confruntarea dintre flota Federației Ruse și flota Republicii Georgia, din august 2008, s-a

tranzat foarte rapid în favoarea Federației Ruse. Astfel, pe fondul tensiunilor politice și diplomatice dintre Georgia și Federația Rusă, la data de 7 august 2008 armata georgiană trece în starea GATA DE LUPTĂ. La data izbucnirii conflictului, forțele navale georgiene aveau în componere 181 de ofițeri, 200 de maiștri militari și subofițeri, 114 soldați și 36 de civili⁶. Navele din componerea forțelor navale georgiene, în număr de 21 de nave mici din diferite clase și tipuri de nave, de proveniență sovietică, uzate fizic și moral, se aflau în două baze navale din porturile Poti și Batumi. Gruparea navală rusă, numită DATORIA, avea în componere crucișătorul Moskva, navă comandant, un distrugător, trei nave de luptă antisubmarin, două nave purtătoare de rachete, trei nave de desant, o navă de război electronic, o navă de transport maritim și un remorcher. Gruparea navală rusă a beneficiat și de un puternic suport aerian, format din avioane de vânătoare bombardament. Misiunea oficială a grupării ruse a fost de a sprijini forțele terestre proprii angajate în conflict și de a executa transportul refugiaților ruși din zona de conflict. Ulterior, misiunea a fost schimbată în „sprijinul forțelor terestre pentru scoaterea trupelor georgiene din Osetia de Sud și Abhazia și apoi distrugerea capacității militare georgiene în totalitate”⁷.

Forțele navale georgiene, angajate pentru a intercepta gruparea navală rusă, au fost compuse din cinci nave rapide de suprafață, echipate cu rachete navă-navă. Gruparea navală rusă a deschis focul asupra navelor georgiene, scufundând două dintre ele. Celelalte nave georgiene au luat drum către porturile proprii, unde câteva zile mai târziu, au fost scufundate de forțele speciale ruse.

În urma acestor acțiuni ale Federației Ruse, Georgia a rămas fără nave de luptă, Garda de Coastă fiind singura care, prin acțiuni de patrulare, asigura apărarea intereselor maritime.

Anexarea ilegală de către Federația Rusă a peninsulei Crimeea și preluarea prin forță a navelor de luptă ucrainene din portul Sevastopol au consolidat poziția Federației Ruse la Marea Neagră. Federația Rusă și-a poziționat în peninsula Crimeea capacități aeriene ofensive, prin care își poate proiecta puterea în întregul bazin al Mării Negre. Strategia navală a Federației Ruse este de a înzestra Flota Mării Negre cu noi tipuri de nave, echipate cu rachete de croazieră împotriva țintelor terestre sau cu rachete navă-navă de generație

nouă, pentru a fi în măsură să-și proiecteze puterea navală și în Marea Mediterană.

Până la războiul ruso-georgian, pericolul unei agresiuni de tip militar convențional în Marea Neagră era puțin probabil, dar acum, zonele de conflict local din Ucraina, Abhazia, Osetia de Sud și chiar Transnistria creează insecuritate în regiunea Mării Negre⁸.

România, chiar dacă este membră a NATO, trebuie să fie pregătită ca, prin Forțele Navale Române, să răspundă eficient potențialelor amenințări în special în zona de responsabilitate. Forțele Navale Române trec printr-un amplu proces de transformare, prin care se vizează realizarea unor capacități de luptă în măsură să răspundă provocărilor mediului de securitate din bazinul Mării Negre. Se pune accent pe obținerea și menținerea interoperabilității tehnice și a modului de acțiune cu navele partenere aparținând statelor membre ale NATO și UE.

Nu trebuie uitat faptul că Forțele Navale Române, cu toate că dețin capacități de luptă în mediul aerian, la suprafața apei și sub suprafața apei, dispun în mare parte de nave a căror durată de viață a depășit 20 de ani și se impune o atenție deosebită pentru achiziționarea de nave și de tehnică de generație nouă care să răspundă în mod eficient amenințărilor existente în mediul de securitate.

România are o flotă inferioară cantitativ și calitativ, în comparație cu flota Federației Ruse și Turciei, dar statutul de membru al NATO, alături de Turcia și Bulgaria, conferă siguranță în apărarea intereselor navale.

Concluzii

Din exemplele prezentate, se deduce că flota inferioară nu se poate angaja într-o luptă decisivă. În funcție de capacitățile de care dispune și de capacitățile și intensitatea acțiunilor inamicului, flota inferioară trebuie să găsească oportunități de acțiune într-un spațiu și timp limitat astfel încât să obțină victorii tactice în încercarea de a contribui la realizarea obiectivelor de nivel operativ și strategic.

S-a demonstrat, în majoritatea cazurilor prezentate, că o flotă inferioară nu poate obține controlul mării, ci doar poate executa acțiuni specifice pentru interzicerea mării sau pentru limitarea pătrunderii inamicului într-un anumit spațiu maritim.

Pentru a acționa eficient, o flotă inferioară nu trebuie să fie cu mult inferioară flotei inamice. Are nevoie de capacități de luptă în mediul de luptă aerian, la suprafața apei și sub suprafața apei, pentru a determina inamicul să folosească tot mai multe resurse în încercarea de a-și atinge obiectivele.

Acționând pe principiul „lovește și fugi”, flota inferioară poate obține victorii sporadice, de moral, și poate produce inamicului pierderi de tehnică și vieți omenești, care îi afectează imaginea și credibilitatea.

Descoperirile tehnologice de ultimă generație, radare, sistemele complexe de armament de mare precizie, tehnologia vehiculelor fără pilot, dezvoltarea vectorilor de lovire de la distanță tind să reducă diferențele dintre o flotă inferioară și un inamic superior, în special în apropierea litoralului. În completarea acestei afirmații, flota inferioară are nevoie de suportul forțelor aeriene și chiar al forțelor terestre pentru a fi în măsură să acționeze eficient un timp cât mai îndelungat.

Din analiza celor două concepte, pot să afirm că s-a validat ipoteza de cercetare enunțată la începutul acestui articol. Aplicarea conceptului de flotă inferioară este potrivită cât timp forțele navale se află în perioada de transformare, prelungirea sau permanentizarea acestui concept reprezentând un risc asumat.

S-a demonstrat că flota inferioară nu este în măsură să acționeze eficient o perioadă lungă de timp și orice pierdere de tehnică și personal îi diminuează considerabil puterea de luptă.

Dotarea navelor cu tehnică modernă și îmbunătățirea continuă a capacităților în toate mediile de luptă sunt esențiale pentru un răspuns eficient la orice amenințare a mediului de securitate.

În general, flota unui stat reprezintă opțiunea principală de răspuns, în cazul unui conflict naval și din acest punct de vedere, arhitectura unei flote este determinată, în general, de factorul economic, de poziționarea geografică, de mediul de securitate din regiune și de interesele maritime ale statului.

NOTE:

1 Cam. (r) prof.univ.dr. Marius Hanganu, „Evenimente majore cu influențe asupra acțiunilor forțelor Marinei Militare – criza din Kosovo 1999”, *Revista Gândirea Militară Românească*, nr. 2/2000, p. 138.

2 Adrian Filip, *Puterea Navală – componentă a geopoliticii maritime și universale; Atlantism vs. Eurasianism*, Editura SINTECH, Craiova, 2013, p. 179.

3 Florin Nistor, *Să redescoperim arta operativă maritimă*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2017, p. 83.

4 Milan Vego, *Maritime Strategy and Sea Denial*, Routledge Taylor & Francis Group, London and New York, 2019, p. 279.

5 Geoffrey Till, *Sea Power a guide for the twenty-first century*, Third Edition, Routledge Taylor & Francis Group, London and New York, 2013, p. 196.

6 Cornel Marinescu, Florin Nistor, Liviu Coman, *Crizele caucaziene, mizele energetice, și securitatea în zona extinsă a Mării Negre*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2013, p. 55.

7 *Ibidem*, p. 57.

8 Lucian Valeriu Scipanov, *Proiecția Puterii Maritime – soluție la consolidarea securității regionale*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2018, p. 134.

BIBLIOGRAFIE

Filip Adrian *Puterea Navală – componentă a geopoliticii maritime și universale; Atlantism vs. Eurasianism*, Editura SINTECH, Craiova, 2013.

Cam. (r) prof.univ.dr. Hanganu Marius, „Evenimente majore cu influențe asupra acțiunilor forțelor Marinei Militare – criza din Kosovo 1999”, *Revista Gândirea Militară Românească*, nr. 2/2000.

Marinescu Cornel, Nistor Florin, Coman Liviu, *Crizele caucaziene, mizele energetice, și securitatea în zona extinsă a Mării Negre*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2013.

Nistor Florin, *Să redescoperim arta operativă maritimă*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2017.

Scipanov Lucian Valeriu, *Proiecția Puterii Maritime – soluție la consolidarea securității regionale*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2018.

Till Geoffrey, *Sea Power a guide for the twenty first century*, Third Edition, Routledge Taylor & Francis Group, London and New York, 2013.

Vego Milan, *Maritime Strategy and Sea Denial*, Routledge Taylor & Francis Group, London and New York, 2019.